

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

[Ontwerp]

Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu

As ‘Duurzaam bouwen’

Charter, doelstellingen, verbintenissen en actieplan

Inleiding

Een initiatief van de Regering

De Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu is een van de 5 prioritaire gebieden die in het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei werden vastgelegd. Een van de doelstellingen van dit pact is de mogelijkheid scheppen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om op korte en middellange termijn en op een meer adequate manier een antwoord te bieden op de uitdagingen van werkgelegenheid, opleiding en onderwijs. Dit zijn uitdagingen die meer dan ooit op de voorgrond treden door de gevolgen van de economische en financiële crisis maar ook door de gevolgen ervan voor ons leefmilieu en de levenskwaliteit; het antwoord hierop is op zich een bron van economische activiteit.

In uitvoering van haar legislatuurakkoord heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ervoor gekozen om het oorspronkelijke mechanisme van de *Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu* te gebruiken om alle gewestelijke actoren te mobiliseren rond enkele domeinen die overeenkomen met belangrijke uitdagingen op het gebied van het leefmilieu en die een duurzame verbetering van de werkgelegenheid in het Gewest met zich mee kunnen brengen.

Het concept Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu vertrekt vanuit de vaststelling dat de milieu-uitdagingen een essentiële bron van werkgelegenheid en economische groei vertegenwoordigen voor die economieën die zich het snelst zullen weten aan te passen. Het idee van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu bestaat er daarom in die economische sectoren te stimuleren die het meest veelbelovend zijn in termen van groei en werkgelegenheid en hen te ondersteunen in hun overgang naar meer duurzaamheid om zo het concurrentievermogen van de Brusselse bedrijven te verbeteren en de werkgelegenheid van de Brusselaars, met inbegrip van de laaggeschoolden, uit te breiden.

Om dit te verwezenlijken stelt de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu een nieuwe bestuursdynamiek voor, in die zin dat ze de publieke, associatieve en privéactoren rond overlegacties wil mobiliseren en op elkaar afstemmen. Het project is echt innoverend, aangezien het niet alleen gaat om klassieke beraadslaging en deelname, maar ook over het nauw betrekken van alle betrokken partijen om te komen tot een echt collectief en individueel engagement van samenwerking met het oog op het verwezenlijken van gedeelde doelstellingen, namelijk de ontwikkeling van groene niches en het scheppen van duurzame werkgelegenheid.

Deze dynamiek komt er ter ondersteuning van een reeks initiatieven waarvan er bepaalde tijdens de vorige legislatuur werden gelanceerd (bijvoorbeeld energiepremies, de oprichting van het Referentiecentrum Ecobouw en de samenstelling van de cluster Ecobuild) en waarvan de ambitie nog is versterkt in de beleidsdoelstellingen voor 2009 tot 2014. Samen met andere projecten kadert ze in de innige wens om van Brussel een modelgewest inzake duurzame ontwikkeling te maken.

Voorwerp van de eerste as van de Alliantie: ontwikkeling van het duurzaam bouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Op 10 december 2009 heeft de Regering beslist om een eerste as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu op het vlak van duurzaam bouwen in het leven te roepen (de niche omvat de bouw en de renovatie zoals omschreven in de regeringsbeslissing). De bouwsector is in Brussel inderdaad een toekomstgerichte sector zowel als antwoord op de milieu-uitdagingen als in termen van economische groei of het scheppen en behouden van lokale werkgelegenheid die niet kan worden gedelocaliseerd. De bouw en renovatie in Brussel, dat zijn 25.500 loontrekkers en zelfstandigen in 2009.

Bovendien merken we dat er onder invloed van de strijd tegen de klimaatopwarming en de talrijke gewestelijke impulsen in antwoord hierop (EPB-ordonnantie, premies en stimulansen, enz.) al een toename is van de vraag naar goederen en diensten voor duurzaam bouwen.

Deze eerste as van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu bestaat erin om een multisectorale overeenkomst tussen de overheden, de operatoren, de sociale partners en de actoren binnen de sector uit te werken, om zo de Brusselse bedrijven de mogelijkheid te geven de vruchten van deze groei te plukken en het aanzienlijke werkgelegenheidspotentieel, ook voor laaggeschoold werk, aanwezig in deze sector te verzilveren.

De ondersteuning voor het structureren en het ontwikkelen van de bouwsector mobiliseert onder andere het onderwijs en de beroepsopleiding, de actoren voor de financiering en de begeleiding van ondernemingen/ondernemers, de organismen die geschikt zijn voor het invoeren van labels, ... Het regeerakkoord 2009-2014 legt bijzondere nadruk op het betrekken van de kmo's en zko's en de actoren voor sociale economie.

Methodologie van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen'

De methodologie van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen' wordt in het besluit van de Regering van 10 december 2009 omschreven.

Deze methodologie groepeerd zich rond twee fasen:

- een fase van uitwerking, waarvan de huidige tekst het resultaat is;
- een fase van uitvoering, die zal aanvangen met de ondertekening van de Overeenkomst 'Duurzaam bouwen'.

De fase van uitwerking verliep van april tot oktober 2010. De sturing werd verzekerd door een Comité dat gezamenlijk door de minister van Leefmilieu en Energie, de minister van Tewerkstelling en Economie en de minister-voorzitter werd voorgezeten.

In april 2010 werd er een neutrale coördinator aangeduid om het hele proces op gang te brengen en de beslissingen van het Stuurcomité uit te voeren.

De zogenaamde werkzaamheden voor de uitwerking werden door acht Werkgroepen geleid, elk geconcentreerd op een bijzondere categorie van behoeften van de actoren:

1. sociale economie in de sector van het duurzaam bouwen
2. bouwonderwijs
3. opleiding
4. instrumenten voor ondersteuning van bedrijven, inzonderheid de zko's en kmo's
5. toegang tot financiering van bedrijven, vooral zko's en kmo's
6. onderzoek en innovatie
7. voortreffelijkheid (certificatie, label, charter, ...)
8. technische referenties over de uitvoeringsmethodes

Deze Werkgroepen, die zowel zijn samengesteld uit publieke als private operatoren, zijn tussen de maanden mei en september gemiddeld 4 keer samengekomen om langs de ene kant de behoeften van de actoren in verband met het thema van de Werkgroep en langs de andere kant de concrete oplossingen die moeten worden uitgevoerd om deze behoeften te vervullen, vast te stellen.

De Werkgroepen hebben op hun beurt geleid tot de samenstelling van Subwerkgroepen die zich enten op specifiekere vragen. In totaal zijn er zo 24 Subwerkgroepen samengesteld. Bij het volledige proces waren zo meer dan 110 vertegenwoordigers van publieke en private instellingen of sociale partners

betrokken.

Het is dus vanuit een uitgebreid participatief proces dat de huidige tekst van overeenkomst voortgekomen is. Dit proces is uitgelopen op de vastlegging van 44 concrete acties die deel uitmaken van een principeakkoord van alle betrokken partners.

De tweede fase van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen' zal de overeengekomen uitvoering van deze acties beogen en zal van start gaan zodra de huidige overeenkomst ondertekend is. De regels en handelswijze die deze tweede fase zullen regelen, worden in de volgende delen beschreven.

Structuur van de huidige overeenkomst

De huidige overeenkomst heeft betrekking op de doelstellingen, de partners en de werking van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen'. Het staat stil bij een eerste reeks van coherente en afgestemde acties, die gericht zijn op het vergemakkelijken van de conversie van de bouwsector naar duurzaam bouwen. Deze acties vormen het resultaat van diepgaand denkwerk en van een intensieve dialoog van meerdere maanden tussen de ondertekenende partijen en gaan vergezeld van concrete verbintenissen.

Het is op de volgende manier gestructureerd:

- Titel 1: Regels en handelswijze van de Alliantie
- Titel 2: Strategie van ondersteuning bij de conversie van de sector
- Titel 3: Acties en verbintenissen van de partners
- Titel 4: Lijst van de betrokken partners

Titel 1: Regels en handelswijze van de as 'Duurzaam bouwen' van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu

Artikel 1: Principes van het verloop

In tegenstelling tot het klassieke verloop van een ontwikkelingsprogramma van een sector (diagnose, uitwerking van een plan, uitvoering van een of meerdere maatregelen volgens de betrokken domeinen), wil het proces van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen' geïntegreerd zijn: alle behoeften die bestaan in de sector worden in overweging genomen en worden voorzien van gecoördineerde antwoorden door de verschillende betrokken operatoren¹. De benadering is ook volkomen participatief, in die zin dat het de operatoren zelf zijn die onderling overleg plegen en met de vertegenwoordigers van de sector, om zelf uitgedachte acties voor te stellen om zo het best mogelijke antwoord te bieden op competitiviteitsbehoeften van de sector en behoeften inzake de kwalificaties van de betrokken werknemers en werkzoekenden, en vervolgens die acties in een transparant en overeengekomen kader uit te voeren.

Dit originele verloop heeft meerdere voordelen:

- vaststelling van realistische acties omdat ze rechtstreeks verband houden met de behoeften van de doelgroepen en de realiteit binnen het werk van de operatoren;
- mobilisatie van de operatoren vanaf het ontwerp en bijgevolg instemming met de acties nog voordat de fase van uitvoering wordt gelanceerd;
- het op gang brengen van een dynamiek van samenwerking tussen operatoren van verschillende aard, die gedurende de fase van uitvoering zal vervolgd worden;

Het proces van opbouw en interventie is herhalend en ontwikkelt zich zoals cycli van het type 'PCDA' (kwaliteitscirkel van Deming): plan – do – check – act of planning – actie – opvolging – bijsturing:

- de operatoren denken na en documenteren zich over de behoeften van de ondernemingen, ze stellen een eerste reeks van acties vast om hierop een antwoord te bieden;
- parallel aan de uitvoering van de eerste vastgestelde acties gaan de Werkgroepen door met samenkomen om de voortgang van deze acties te meten en te werken aan de verbetering van het antwoord op de bestaande behoeften en de vaststelling van eventuele behoeften die onvoldoende worden vervuld;
- regelmatig worden nieuwe acties vastgesteld en uitgevoerd die behoeften kunnen vervullen die zijn opgedoken na het vervullen van de eerste behoeften.

In die zin moet de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen' worden opgevat als een evolutief proces, eerder dan als een strategisch plan: de voorgestelde acties door de Werkgroepen en aanvaard door de betrokken actoren vormen slechts een eerste korf van maatregelen naar aanleiding van dewelke het denkwerk voldoende ver was om een onmiddellijke uitvoering toe te laten. Andere acties zijn eveneens tijdens de Werkgroepen te berde gebracht, maar zij vragen niettemin om aanvullende analyse en gedachtewisseling om het voorwerp te kunnen uitmaken van voldoende stabiele steekkaarten waarover een brede consensus bestaat. Deze acties zullen worden uitgevoerd zodra ze rijp genoeg zijn en zullen tijdens de regelmatige updates in de tekst van de overeenkomst geïntegreerd worden.

De concrete regels en handelswijze die de uitvoering en het onderhoud van deze dynamiek mogelijk maken, worden in de volgende delen beschreven.

¹ De term 'operatoren' verwijst hier naar alle overheidsinstellingen, semi-overheidsinstellingen of privéinstellingen die diensten verschaffen aan ondernemingen of die in aanmerking komen om dit te doen. De administraties, de ION maar ook de beroepsfederaties, de vertegenwoordigers van de sector en de sociale partners behoren hiertoe.

Artikel 2: Sturing

De sturing van de uitvoering van de as 'Duurzaam bouwen' van de Alliantie wordt gegarandeerd door een gemengd Opvolgingscomité dat enerzijds is samengesteld uit leden van het Brussels Comité voor Economisch en Sociaal Overleg, beperkt voor wat de vertegenwoordigers van de Regering betreft tot de 3 ministers die de Alliantie uitdragen, en anderzijds is uitgebreid met vertegenwoordigers van de bouwsector, waarbij de naleving van het evenwicht tussen werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers werd bewaakt.

Concreet is het dan ook als volgt samengesteld:

- o vertegenwoordigers van de minister van Leefmilieu, Energie en Stadsvernieuwing, coördinator van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu, van de minister van Economie en Tewerkstelling en van de minister-voorzitter
- o vertegenwoordigers van de sociale partners
- o vertegenwoordigers van de bouwsector

Het Opvolgingscomité telt maximaal 12 leden. Als dat nodig is voor de opvolging, kan het Opvolgingscomité vertegenwoordigers van de Werkgroepen uitnodigen in de hoedanigheid van deskundigen. Het kan gaan om vertegenwoordigers van de sectoren van de sociale economie, de opleiding, het onderzoek, het onderwijs...

Het Opvolgingscomité wordt voorgezeten door de vertegenwoordiger van de minister van Leefmilieu en komt minstens één keer om de twee maanden samen. Het kan echter op elk ogenblik worden opgeroepen en met het oog op het weghalen van een hindernis tussenkomen of om zich uit te spreken over de transversale problemen die niet onmiddellijk door een van de Werkgroepen worden behandeld.

Het Opvolgingscomité:

- o verzekert tijdens de uitvoering de naleving van de geest, doelstellingen, regels en werkingsprincipes van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen';
- o neemt akte van de opvolgingsrapporten die door de Coördinatie worden gemaakt;
- o bekrachtigt de voorstellen tot heroriëntering of nieuwe acties die door de Werkgroepen worden geformuleerd;
- o beslist om nieuwe acties te lanceren die volgen op de verwezenlijking van voorafgaande acties, op een evolutie van behoeften van ondernemingen die werd vastgesteld of op het optreden van nieuwe factoren die een rem zetten op het proces;
- o beslist eventueel over de stopzetting of de heroriëntering van acties waarvan de vooruitgang wordt beoordeeld als onvoldoende of waarvan de doeltreffendheid teleurstelt;
- o komt tussen om te herinneren aan de werkingsprincipes van de overeenkomst of om ze op te helderen tussen de partners die dit nodig hebben, en indien noodzakelijk, om de hardnekkige meningsverschillen tussen partners aan te pakken, na eventuele raadpleging van de operatoren die bij de betreffende acties betrokken zijn;
- o stuurt, oriënteert en ondersteunt de coördinatiestructuur;
- o brengt verslag aan de Regering uit over de vooruitgang van de uitvoering van de overeenkomst.

Artikel 3: Werkgroepen

De partners komen in principe één keer per trimester in de Thematische werkgroep samen om de met het thema van de Werkgroep gerelateerde factoren die een rem zetten op de conversie van de sector door te nemen, samen acties uit te denken om de factoren die een rem zijn uit de weg te ruimen en samen de uitvoering van deze acties op te volgen.

De thema's van de Werkgroepen worden door het Opvolgingscomité omschreven.

Er zijn momenteel acht Werkgroepen, met de volgende thema's:

- professionele inschakeling
- bouwonderwijs
- opleiding
- middelen ter ondersteuning van de ondernemingen
- toegang tot de financiering van de ondernemingen
- onderzoek en innovatie
- voortreffelijkheid (certificatie, label, charter, ...)
- technische referenties over de uitvoeringsmethoden

De Werkgroepen zijn toegankelijk voor alle geïnteresseerde partners.

De rol van de Werkgroepen is:

- de factoren te analyseren die een rem zetten op de conversie van de sector naar duurzaam bouwen;
- uit te zoeken hoe elk van de diensten geleverd aan ondernemingen en aan de werknemers van de bouwsector, aan de werkzoekenden en toekomstige werknemers (leerlingen en studenten) kan verbeterd worden, om zo beter deze remmende factoren uit de weg te ruimen en zo de conversie van de sector naar duurzaam bouwen te vergemakkelijken;
- uit te zoeken hoe deze verbetering van de dienstverlening te ondersteunen door de samenhang, de toegankelijkheid, de doelmatigheid en de efficiëntie van het globale aanbod aan bedrijven en werknemers, werkzoekenden en toekomstige werknemers (leerlingen en studenten) te versterken;
- in dit kader, de studie te sturen, het ontwerp, de planning en de uitvoering van de acties om rechtstreeks de geleverde diensten en/of het aanbod van diensten te verbeteren, meer bepaald door te werken aan het rationaliseren van het aanbod, de coördinatie, de samenwerking tussen operatoren, de omvang en de doeltreffendheid van hun diensten;
- de nodige informatie te verzamelen en te analyseren om de vooruitgang, de verwezenlijkingen, de efficiëntie en de doeltreffendheid van de acties en algemeen, de gelijkwaardigheid van het aanbod van de operatoren, en ook hun vooruitgang te volgen;
- eventuele heroriënteringen van bestaande acties voor te stellen;
- na te denken over nieuwe voor te stellen acties na de uitvoering van de eerdere acties, de ontwikkeling van behoeften van ondernemingen of bij het optreden van nieuwe remmende factoren.

Artikel 4: Aanstuurders

Elke actie, ongeacht of ze het voorwerp uitmaakt van een collegiale uitvoering, wordt onder de verantwoordelijkheid van een aanstuurder geplaatst. De aanstuurder is de operationele verantwoordelijke van de uitvoering van de actie, zonder noodzakelijkerwijs de uitvoerder van de actie te zijn. Hij is verantwoordelijk voor:

- het nemen van initiatief om de betrokken partners bij de actie te mobiliseren;
- het geven van de nodige impuls voor de uitvoering van deze actie;
- het uitbrengen van verslag aan de Werkgroep en aan de Coördinatie over de vooruitgang en de resultaten van de actie in het kader van het opvolgingssysteem.

Een actie kan van meerdere aanstuurders uitgaan. De aanstuurder omringt zich elke keer als dat nodig is met een Subwerkgroep. Hij kan steunen op de coördinatiestructuur om de vergaderingen van deze Subwerkgroep aan te sturen en te organiseren.

Artikel 5: Coördinatie

De Regering duidt een coördinatiestructuur aan waarvan het de rol is om:

- de vergaderingen van de Werkgroepen op een driemaandelijke basis te organiseren en voor te bereiden;
- de aanstuurders bij de uitvoering van hun actie en de oplossing van problemen die bij de uitvoering ervan werden ondervonden te ondersteunen;
- een instrument voor de algemene opvolging in te voeren en dit van de aanstuurders, van de Werkgroepen en van het Opvolgingscomité ter beschikking te stellen;
- de onderlinge samenhang van de acties en de globale samenhang van het actieplan te bewaken, inzonderheid acties die worden voorgesteld en opgevolgd door de verschillende Werkgroepen;
- verslag uit te brengen aan het Opvolgingscomité over het werk van de Werkgroepen, de vooruitgang van de uitvoering en de doeltreffendheid van de acties;
- de factoren vast te stellen die vanuit hun aard een rem zetten op de uitvoering van de acties en/of de goede werking van de Alliantie;
- de oplossing van operationele problemen op zich te nemen, meer bepaald door het aanbrengen van steun aan de aanstuurders die daarom vragen;
- de strategische of institutionele problemen vast te stellen en ze mee te delen aan het Opvolgingscomité wanneer zijn interventie nodig is.

Artikel 6: Uitvoeringsproces

Vanaf de lancering van het actieplan (eerder voor bepaalde acties) beginnen de operatoren onder het toezicht van de aanstuurders aan de uitvoering te werken.

De aanstuurders maken regelmatig een verslag op over de gang van zaken, gericht aan de bevoegde Werkgroep, de Coördinatie en de Subwerkgroep die de actie uitvoert.

Nieuwe acties worden onderworpen aan de reflectie van de Werkgroepen, ofwel omdat nieuwe pistes werden vastgesteld, ofwel omdat verkennende acties, die de noodzaak om te handelen bevestigen, tot een resultaat hebben geleid.

Deze nieuwe acties worden in de vorm van fiches beschreven die door de Werkgroepen via de Coördinatie aan het Opvolgingscomité worden voorgelegd; de Coördinatie neemt de nodige initiatieven om de kwaliteit en de gelijkwaardigheid van de actie en haar stroomlijning met de strategie van de Alliantie en andere lopende acties te verzekeren.

Na bekrachtiging door het Opvolgingscomité kan de uitvoering van de actie beginnen.

Elk jaar worden de nieuwe acties die werden uitgevoerd in de loop van het jaar of die uit te voeren zijn, in een update van de tekst van de overeenkomst voorgesteld.

Titel 2: Strategie van ondersteuning bij de conversie van de sector onder de impuls van de as ‘Duurzaam bouwen’ van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu

De strategie van de as ‘Duurzaam bouwen’ van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu is gebaseerd op een analyse van de huidige situatie (artikel 7) van de sector, gekoppeld aan de evolutie van de markt. Ze bestaat in de definiëring van een strategie (artikel 9) en de toepassing van een actieplan (artikel 10) op de verschillende elementen van deze situatie, om de ondernemingen te stimuleren en te ondersteunen bij hun conversie-inspanningen, teneinde de gewenste situatie (artikel 8) te bereiken. In die gewenste toestand is het gewestelijke aanbod in staat om volledig en zonder bijzondere steun tegemoet te komen aan de vraag naar duurzaam bouwen.

Artikel 7: Huidige situatie

De eerste waarneembare elementen (orderboeken van de professionals die al aanwezig zijn op de markt van het duurzaam bouwen, aantal voorbeeldgebouwen,...), gekoppeld aan de vooruitzichten van een versterkte regelgeving (EPB-richtlijn, verplichting groendaken,...) en van de demografische evolutie in Brussel, bevestigen een onvermijdelijke stijging van de vraag naar duurzame goederen en diensten.

Om aan die stijgende vraag tegemoet te komen, moeten nog talrijke gebruikers – bouwmeesters en bouwheren – maar ook projectontwerpers, ambtenaren, vastgoeddeskundigen en bankiers worden geholpen om vanaf vandaag de conversie in de aangewezen richting op te starten. Daarnaast beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over een groot potentieel aan werkgelegenheid, met inbegrip van banen voor ongeschoolden. Mits de nodige aanpassingen op het vlak van opleiding, zou er tegemoetgekomen kunnen worden aan de nood aan werkkrachten van de markt.

Het gebrek aan kennis van deze evolutie leidt tot aarzeling van een deel van de markt:

- zowel aan de kant van de financiers en de investeerders, die technische en financiële garanties verwachten en vragen. De ondernemingen en projectontwerpers kunnen die garanties echter nog niet bieden vanwege het relatief recente karakter van de technieken;
- als aan de kant van de ondernemingen, die aarzelen om de nodige stappen te zetten om hun werkkrachten op te leiden of om hun zakenmodel aan te passen aan de vereisten van een nieuwe markt.

Artikel 8: Gewenste situatie

Het volgende schema geeft de gewenste werking van de markt weer.

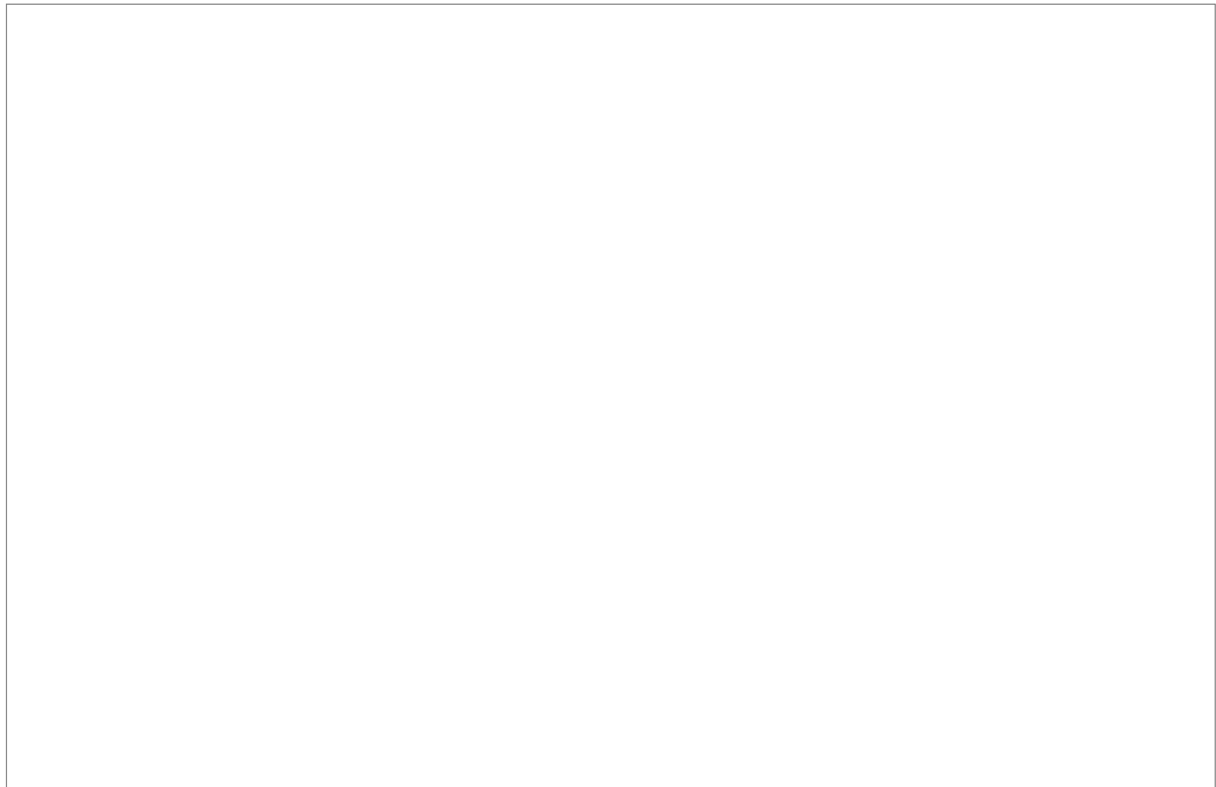
Zodra de markt en meer bepaald het duurzame bouwaanbod volgens het bovenstaande schema functioneert, zal de impact van het gewestelijk beleid ter bevordering van de vraag alle verwachte voordelen opleveren op milieuvlak (aanpassing van de gebouwen aan de eisen van de strijd tegen de broeikasgassen en van de overige milieu-uitdagingen) en op het vlak van werkgelegenheid (versterking van de bestaande banen binnen de sector en schepping van nieuwe banen door de mobilisering van een deel van de beschikbare arbeidskrachten om tegemoet te komen aan de arbeidstoename vanwege de grotere vraag naar aanpassing van gebouwen).

Op die manier ontstaat een positieve spiraal waarbij de vraag het aanbod op natuurlijke wijze stimuleert, zonder bijzondere ingrepen, niet van de gewestelijke overheid en ook niet van de operatoren, en met de verwachte weerslag op de werkgelegenheid. Deze spiraal is dus de werkelijkheid waarnaar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest streeft.

Artikel 9: Strategie van de Overeenkomst

Om deze positieve spiraal te ontwikkelen, voorziet de Regering in twee actiemiddelen. Het eerste moet de vraag stimuleren (wordt momenteel uitgewerkt) en het tweede moet de uitbreiding van het aanbod ondersteunen (de Alliantie).

Het eerste actiemiddel beoogt in te werken op de vraag aan de hand van verschillende acties op het vlak van bevordering, reglementering, informatie en communicatie. Deze voorzieningen passen niet in het strikte kader van de Alliantie, maar maken deel uit van een eerste verbintenis van de Regering om de verschillende maatregelen voort te zetten die tijdens de vorige legislatuur ingevoerd werden en de bekendmaking ervan te benadrukken.

Het tweede actiemiddel bestaat erin bedrijven te helpen om het duurzaam bouwen voldoende machtig te worden. Het gaat hier zowel om de verwerving van technische beheersing (kennis van en kunde in de technieken en materialen van het duurzaam bouwen) als van strategische kennis (inschatting van de markt, de concurrentie, de reële risico's, enz.).

De begeleiding van Brusselse bedrijven, de opleiding van werknemers en werkzoekenden en de socio-professionele inschakeling van deze laatste groep in het duurzaam bouwen vormen een absolute voorwaarde om hen met de nodige kennis van zaken naar een nieuwe economische activiteit in de duurzame bouw of renovatie toe te leiden. Door de vermenigvuldiging van de duurzame bouwtoepassingen en de toename van de technische en strategische bekwaamheid dankzij de opgedane ervaring, zullen de actoren beter in staat zijn en meer zin hebben om duurzame oplossingen aan hun klanten voor te stellen. Ook zullen ze hierdoor gemakkelijker

steun krijgen van financiers voor hun projecten.

Artikel 10: Behoeften

Om de bedrijven van de sector te stimuleren om snel tot duurzaam bouwen over te gaan, zal de as 'Duurzaam bouwen van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu op specifieke en intensieve wijze tegemoetkomen aan de behoeften van de bedrijven in de verschillende stadia van hun conversietraject naar duurzaam bouwen.

De afstemming van deze behoeften (zie onderstaand schema) is opgesteld volgens een successieve logica, die per definitie schematisch is. Het spreekt vanzelf dat bedrijven in de dagelijkse realiteit echter in verspreide slagorde en meer dan een keer met deze behoeften geconfronteerd worden.

1. Beheersen

De eerste motor voor de conversie van de sector naar duurzaam bouwen is de verwerving, door de bedrijfsleiders en de kaderleden, van een beter beheersingsniveau van:

- de markt: vraag, concurrentie, nichemogelijkheden...
- wat duurzaam bouwen is, de oplossingen die op dit ogenblik op de markt beschikbaar zijn, de kosten en de risico's;
- de materialen en de toepassingstechnieken;
- de manier om de conversie van hun onderneming te garanderen (opstelling van een businessplan, analyse van de behoeften inzake vaardigheden...).

Slechts wanneer dit beheersingsniveau voldoende hoog is, zullen de ondernemingen daadwerkelijk de beslissing nemen om zich voor duurzaam bouwen te engageren.

1. Werknemers opleiden

Om de duurzame opdrachten te kunnen uitvoeren, zullen de ondernemingen de vaardigheden van hun werknemers moeten kunnen aanpassen / verbeteren. Duurzaam bouwen leidt immers niet systematisch tot het ontstaan van nieuwe beroepen, maar houdt ook de aanpassing van bestaande beroepen of de toepassing van nieuwe werkmethoden in.

Om de conversie van de sector te versnellen en zich te verzekeren van een hoog technisch niveau, zullen de ondernemingen hun werknemers meer moeten opleiden. Dit zijn de belangrijkste hinderpalen die in dat perspectief uit de weg geruimd moeten worden:

- de ondernemingen zelf aanmoedigen om hun opleidingsbehoeften te formuleren en om hun werknemers op te leiden;
- opleidingsmodules opstellen die inspelen op de nieuwe uitdagingen op het vlak van duurzaam bouwen;
- het aantal geschikte lesgevers voor deze opleidingen verhogen.

1. Verkopen

De uitdaging voor een onderneming die beslist heeft om te opteren voor duurzaam bouwen, is het binnenhalen van een eerste werf die haar de mogelijkheid biedt om haar beheersing van de uitvoeringsprocedures en -technieken vast te leggen, haar netwerk van leveranciers samen te stellen en de werkelijke risico's en bronnen van meerkosten vanwege de duurzame bouwmethode te identificeren.

De overheden en operatoren kunnen de ondernemingen ondersteunen bij hun verkoop, meer bepaald via de opname van bijzondere clausules in de overheidsopdrachten of door het aanleveren van verkoopargumenten bestemd voor de bouwheren.

2. Bestellingen nakomen

Zodra de verkoop een feit is, zal de onderneming haar bestelling moeten nakomen. Dit impliceert onder meer een gemakkelijke en snelle toegang tot materialen en uitvoeringsinstructies en daaraan voorafgaand de beschikbaarheid op de markt, van nieuwe technieken en nieuwe materialen met de inspanningen inzake onderzoek en innovatie die daarmee samenhangen.

3. Bekendheid verwerven op de markt

De ondernemingen die hun eerste ervaringen achter de rug hebben en beschouwd kunnen worden als deskundige bedrijven inzake duurzaam bouwen, moeten zich als zodanig kunnen bekendmaken op de markt. De inbreng van de Alliantie betreffende deze behoefte bestaat meer in het bijzonder in de opstelling van zichtbare en erkende labels. Daarnaast is het wenselijk om de ondernemingen te ondersteunen bij hun streven naar het behalen van dit label.

4. Zich ontwikkelen

Een onderneming die erin geslaagd is op de trein van het duurzame bouwen te springen, zal logischerwijs moeten groeien, vanwege de toename van de vraag naar duurzame goederen en diensten ingevolge de aanmoedigende en regelgevende acties van de overheid. De groei in goede banen leiden is echter niet altijd zo vanzelfsprekend. Talrijke bedrijven betalen de rekening voor een te snelle en slecht ingeschatte groei.

In deze fase worden de ondernemingen ook geconfronteerd met de vraag naar toegang tot ruimte. Dit steeds weerkerende probleem in een stedelijke omgeving moet aangepakt worden, indien wij de ondernemingen niet naar de andere gewesten willen zien verdwijnen.

5. Investeren

De ondernemingen moeten deze groei kunnen financieren, toegang hebben tot financieringsmechanismen en, vooral, goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden waarover zij kunnen beschikken.

6. Aanwerven

De aanwervingsbehoefte van de ondernemingen staat centraal in het kader van de Alliantie Werkgelegenheid-Leefmilieu - Eerste as 'Duurzaam bouwen'. De toegang tot gekwalificeerde werkkrachten is soms moeilijk in een markt in evenwicht. Die toegang is des te problematischer in een veranderende markt waar de kwaliteitseisen (van materialen en van hun toepassing) hoger liggen. Via de opleiding van werkzoekenden maar ook van jongeren vanaf het middelbaar onderwijs moeten wij trachten tegemoet te komen aan deze nieuwe eisen en dat zo snel mogelijk, aangezien de effecten van deze maatregelen slechts na enige tijd voelbaar zijn (tussen de instap van een jongere in het kwalificatieonderwijs en zijn beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, na een eventuele bijkomende opleiding, ligt zes jaar).

Het volstaat echter niet dat de ondernemingen gekwalificeerde arbeidskrachten zoeken en de onderwijs- en opleidingsinstellingen in staat zijn om die voort te brengen. De vraag naar en het aanbod van vaardigheden moeten elkaar ook vinden.

Titel 3: Acties en verbintenissen van de partners

De acties die door de operatoren geïdentificeerd zijn, moeten aan deze verschillende behoeften tegemoetkomen en zullen uitgevoerd worden in functie van de beschikbare middelen, volgens de prioriteit van de maatregelen die door de Regering is vastgelegd. Ze zijn bijgevolg georganiseerd volgens de maatregelen die met die behoeften overeenkomen. Hieronder volgt de gebruikte structuur. De beschrijvende fiches van deze acties zijn opgenomen in bijlage.

1. Maatregel 1: Beheersen

- **Actieplan 1.1: Informeren**
 - Actie 41. Technische Referenties ontwikkelen om het gebruik van milieuvriendelijke bouwtechnieken en materialen te ondersteunen
 - Actie 28. Informatie in het domein van duurzaam bouwen ter beschikking stellen van professionals via een unieke portaalsite
- **Actieplan 1.2: Opleiden**
 - Actie 21. Het opleidingsaanbod bedoeld voor zelfstandigen, heel kleine ondernemingen en medewerkers aanvullen
 - Actie 22. Een opleidingsmodule isolatie-luchtdichtheid en ventilatie-permanente opleiding uitwerken voor vakmensen
- **Actieplan 1.3: Begeleiden**
 - Actie 34. Een volledige waardeketen samenstellen van bedrijven die in staat zijn te beantwoorden aan de vereisten van de Brusselse markt
 - Actie 32. Clusters maken en begeleiden met actoren in duurzaam bouwen die in staat zijn te beantwoorden aan de kwaliteitsvereisten op milieuvlak van de markt
 - Actie 29. De begeleidingsdiensten voor bedrijven (SGE) inzake hulp bij werkgelegenheid personaliseren en toegankelijker maken
 - Actie 15. De gewestelijke steun ten voordele van de ondernemingen die reeds actief zijn of die starten in duurzaam bouwen versterken en verbeteren
 - Actie 25. Mobiliseren van de SE in de duurzame bouwsector door inschakeling van laaggekwalificeerde werkzoekenden
 - Actie 26. Zorgen voor een verbetering van het dienstenaanbod van de socio-economische ondernemingen

1. Maatregel 2: Werknemers opleiden

- **Actieplan 2.1: Aanmoedigen**
 - Actie 13. Twee middelen bestuderen en creëren om de toegang van de ondernemingen tot de opleiding DB te vergemakkelijken: “impulsfonds” en “opleidingscheques”
 - Actie 23. Een platform creëren voor het stimuleren van de vraag in verband met het opleidingsaanbod in DB bedoeld voor ondernemingen”
- **Actieplan 2.2: Aanbod structureren**
 - Actie 4. De opleidingsreferentiesystemen aanpassen aan de inzet van het duurzaam bouwen

- Actie 18. Een netwerk ontwikkelen van opleidingsoperatoren die actief zijn op het vlak van duurzaam bouwen
- **Actieplan 2.3: Aanbod uitbreiden**
 - Actie 20. Een strategie uitwerken met het oog op het verhogen van het aantal opleiders inzake duurzaam bouwen (met een prioriteit: isolatie-luchtdichtheid) en het organiseren van de permanente opleiding van de bestaande opleiders
 - Actie 22. Een opleidingsmodule isolatie-luchtdichtheid en ventilatie-permanente opleiding uitwerken voor vakmensen
 - Actie 21. Het opleidingsaanbod bedoeld voor zelfstandigen, heel kleine ondernemingen en medewerkers aanvullen

1. Maatregel 3: Verkopen

- **Actieplan 3.1: Prospecteren**
 - Actie 30. De cluster Ecobuild promoten bij particulieren
 - Actie 34. Een volledige waardeketen samenstellen van bedrijven die in staat zijn te beantwoorden aan de vereisten van de Brusselse markt
 - Actie 32. Clusters maken en begeleiden met actoren in duurzaam bouwen die in staat zijn te beantwoorden aan de kwaliteitsvereisten op milieuvlak van de markt
 - Actie 25. Mobiliseren van de SE in de duurzame bouwsector door inschakeling van laaggekwalificeerde werkzoekenden
- **Actieplan 3.2: Overtuigen**
 - Actie 14. Een “pakket gecontroleerde informatie” creëren over alle ondersteuning van duurzaam bouwen
 - Actie 10. Ondersteunen van de implementatie van de rapporteringssystemen van de milieuprestaties van de bouwmaterialen
 - Actie 11. Beschikken over een gebruikerssysteem van milieu-informatie voor opdrachtgevers en architecten volgens een benadering die de gehele levenscyclus omvat
- **Actieplan 3.3: Geruistellen**
 - Actie 12. Vereisten van controleerbare milieuprestaties bepalen
 - Actie 39. Milieuclausules invoegen in de bestekken
 - Actie 40. Opstellen van “modelcontracten” voor de meest eenvoudige en meest frequente particuliere opdrachten

1. Maatregel 4: Bestellingen nakomen

- **Actieplan 4.1: Innovatie stimuleren**
 - Actie 36. De Bouwplatform Onderzoek Duurzaam Bouwen samenstellen
 - Actie 37. Promoten van onderzoek en innovatie in het domein van renovatie van bestaande gebouwen
 - Actie 38. Promoten van onderzoek en innovatie in het domein van duurzame bouwmaterialen
 - Actie 35. Instrumenten definiëren en inzetten voor onderzoek en innovatie bij kleine projecten qua tijd en kostprijs
- **Actieplan 4.2: Volledige keten dekken**

- Actie 34. Een volledige waardeketen samenstellen van bedrijven die in staat zijn te beantwoorden aan de vereisten van de Brusselse markt
- Actie 32. Clusters maken en begeleiden met actoren in duurzaam bouwen die in staat zijn te beantwoorden aan de kwaliteitsvereisten op milieuvlak van de markt
- Actie 25. Mobiliseren van de SE in de duurzame bouwsector door inschakeling van laaggekwalificeerde werkzoekenden

1. Maatregel 5: Bekendheid verwerven op de markt

- **Actieplan 5: Bekendheid verwerven op de markt**
 - Actie 9. Labelen van de acteurs (ondernemingen/beroepen)
 - Actie 12. Vereisten van controleerbare milieuprestaties

1. Maatregel 6: Zich ontwikkelen

- **Actieplan 6.1: Groei in goede banen leiden**
 - Actie 31. Promoten van tools voor beheer en transformatie in de sector van duurzaam bouwen
 - Actie 15. De gewestelijke steun ten voordele van de ondernemingen die reeds actief zijn of die starten in duurzaam bouwen versterken en verbeteren
- **Actieplan 6.2: Uitbreiding vergemakkelijken**
 - Actie 33. Dringend een studie uitvoeren over de toegang tot ruimte (installatie, opslag...) in het BHG voor bedrijven actief in duurzaam bouwen

1. Maatregel 7: Investeren

- **Actieplan 7.1: Informeren**
 - Actie 16. Invoering van een permanent informatiesysteem op het vlak van kredietverlening aan bedrijven die actief zijn in duurzaam bouwen
 - Actie 14. Een “pakket gecontroleerde informatie” creëren over alle ondersteuning van duurzaam bouwen
- **Actieplan 7.2: Ondersteunen**
 - Actie 17. De toegang vergemakkelijken tot kredietverlening voor ondernemingen die starten in / actief zijn in DB
 - Actie 24. De oprichting bevorderen van sociale economie-ondernemingen in duurzaam bouwen, door een gediversifieerde financiële steunverlening bij het opstarten.

1. Maatregel 8: Aanwerven

- **Actieplan 8.1: Promoten vanaf zeer jonge leeftijd**
 - Actie 3. Organiseren van de proefprojecten in de Brusselse schoolinrichtingen
 - Actie 1. Creëren van een week van de beroepen van het duurzaam bouwen
 - Actie 7. Organiseren van een kringgesprek “lancering van de dynamiek scholen en duurzaam bouwen” voor alle leraars
 - Actie 2. Bezoeken organiseren aan bouwplaatsen/ondernemingen/CGT
 - Actie 5. Ontvankelijk maken voor het duurzaam bouwen in de scholen en de centra voor deeltijds onderwijs
- **Actieplan 8.2: Voorzieningen aanpassen**

- Actie 4. De opleidingsreferentiesystemen aanpassen aan de inzet van het duurzaam bouwen
- Actie 6. In kaart brengen van de acteurs uit het onderwijs en die kartering zichtbaarder maken
- Actie 8. Een gemengde werkgroep oprichten om na te denken over de problematiek van het materiaal in de school- en opleidingsinrichtingen
- **Actieplan 8.3: Werkzoekenden opleiden**
 - Actie 19. Een opleidingsmodule isolatie-luchtdichtheid en ventilatie uitwerken voor werkzoekenden
 - Actie 20. Een strategie uitwerken met het oog op het verhogen van het aantal opleiders inzake duurzaam bouwen (met een prioriteit: isolatie-luchtdichtheid) en het organiseren van de permanente opleiding van de bestaande opleiders
- **Actieplan 8.4: Arbeidsmarkt bevoorraden**
 - Actie 27. Matching tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de ecologische bouwsector

1. **Maatregel 9: Transversale acties**

- Actie 44. Samenstellen van een jaarlijks scorebord als hulpinstrument bij de besluitvorming voor de Actoren die betrokken zijn bij de ontwikkeling van ecoconstructie
- Actie 42. Oprichting en leiding van een technisch referentiecomité op het vlak van ecoconstructie
- Actie 43. Samenstellen van een gemeenschappelijk glossarium (BHG-WG-VG)

Titel 4: Lijst van de betrokken partners

Bijlage: ACTIEFICHES